A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nyolcadik tanács)

2021. január 21.*

„Előzetes döntéshozatal – Szociálpolitika – A férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód a szociális biztonság területén – 79/7/EGK irányelv – A 4. cikk (1) bekezdése – Önkéntesen választott előrehozott öregségi nyugdíjba vonulás – Előrehozott öregségi nyugdíj – Jogosultság – A legalább a jogszabály szerinti nyugdíjminimum összegének megfelelő összegben kifizetendő nyugdíj – Az előrehozott öregségi nyugdíjban részesülésből kizárt munkavállalók nem szerinti megoszlása – A női munkavállalók különös hátrányos érintettségének igazolása – Az érintett tagállam szociálpolitikai célkitűzései”

A C-843/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (Katalónia felsőbírósága, Spanyolország) a Bírósághoz 2019. november 20-án érkezett, 2019. november 12-i határozatával terjesztett elő

az **Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)**,

és

BT

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nyolcadik tanács),

tagjai: N. Wahl tanácselnök, F. Biltgen (előadó) és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: G. Hogan,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) képviseletében A. Álvarez Moreno és G. Guadaño Segovia, meghatalmazotti minőségben,

– BT képviseletében I. de Gispert Català abogado,

– a spanyol kormány képviseletében S. Jiménez García, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: spanyol

– a portugál kormány képviseletében A. Pimenta, M. Carneiro, M. J. Marques és P. Barros da Costa, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében I. Galindo Martín és C. Valero, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szóló, 1978. december 19-i 79/7/EGK tanácsi irányelv (HL 1979. L 6., 24. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet 215. o.) 4. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.

2 Ezt a kérelmet az Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS) (országos társadalombiztosítási intézet, Spanyolország) és BT között annak tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy az INSS megtagadta BT-től az előrehozott öregségi nyugdíj nyújtását.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 79/7 irányelv 1. cikke értelmében:

„Ezen irányelv célja a férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósítása (a továbbiakban: »az egyenlő bánásmód elve«) a szociális biztonság és a 3. cikk szerinti szociális védelem egyéb elemeinek tekintetében.”

4 A 79/7 irányelvet a 3. cikke (1) bekezdése a) pontja úgy rendelkezik, hogy ezt az irányelvet kell alkalmazni többek között azokra a törvényileg szabályozott rendszerekre, amelyek az „idős kor” kockázatai ellen nyújtanak védelmet.

5 Az említett irányelv 4. cikkének (1) bekezdése a következőket írja elő:

„Az egyenlő bánásmód elve azt jelenti, hogy semmilyen nemi megkülönböztetés nem állhat fenn, sem közvetlenül, sem közvetetten, különös tekintettel a családi állapotra és a családi jogállásra történő hivatkozással a következő területeken:

– a rendszerek hatálya és a rendszerekhez való hozzáférhetőség feltételei tekintetében;

– a járulékfizetési kötelezettség és a járulék számításának tekintetében;

– a juttatások kiszámítása tekintetében, ideértve a házastársnak és az eltartottaknak járó pótlékokat, valamint a juttatásokra való jogosultság tartamára és fenntartására vonatkozó feltételeket.”

6 A férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2006. L 204., 23. o.; helyesbítés: HL 2019. L 191., 45. o.) 2. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

[…]

b) közvetett megkülönböztetés [helyesen: közvetett hátrányos megkülönböztetés]: ha egy látszólag semleges rendelkezés, feltétel vagy gyakorlat az egyik nemhez tartozó személyeket a másik nemhez tartozó személyekhez képest hátrányosan érint, kivéve ha ez a rendelkezés, feltétel vagy gyakorlat jogszerű céllal objektív módon igazolható, továbbá e cél megvalósításának eszközei megfelelőek és szükségesek;

[…]”

A spanyol jog

7 A 2015. október 30-i Real Decreto Legislativo 8/2015 (8/2015. sz. királyi törvényerejű rendelet, a BOE 2015. október 31-i 261. száma) által jóváhagyott egységes szerkezetbe foglalt Ley General de la Seguridad Social (a társadalombiztosításról szóló általános törvény) az alapjogvita tényállása megvalósulásának időpontjában hatályos változata (a továbbiakban: LGSS) 59. cikkének címe: „Az öregségi nyugdíj legkisebb összegénél alacsonyabb összegű nyugdíjakra vonatkozó kiegészítések”. E cikk (1) bekezdésének első albekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Azok a személyek, akik a szociális biztonsági rendszerben járulékalapú nyugdíjakban részesülnek és a személyi jövedelemadóval kapcsolatos jövedelmekre vonatkozó szabályok értelmében nem, vagy a hatályos Ley de Presupuestos Generales del Estado (általános költségvetési törvény) által az adott évre vonatkozóan meghatározott összeget el nem érő mértékben részesülnek munkaviszonyból, tőkéből, vállalkozói tevékenységből vagy vagyonnyereségből származó jövedelemben, az öregségi nyugdíj legkisebb összegének eléréséhez szükséges kiegészítő juttatásra jogosultak, amennyiben törvényi vagy rendeleti előírások értelmében Spanyolország területén rendelkeznek lakóhellyel.”

8 Az LGSS „Önkéntesen választott előrehozott öregségi nyugdíj” című 208. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Az érintett személy saját döntése alapján az előrehozott öregségi nyugdíjazást az alábbi feltételek szerint veheti igénybe:

a) A 206. cikkben hivatkozott csökkentési együttható alkalmazása nélkül betöltötte a 205. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerint alkalmazandó korhatárnál legfeljebb két évvel alacsonyabb életkort.

b) A pótlékok arányos részének figyelmen kívül hagyásával legalább 35 év tényleges járulékfizetési időszakot igazol […].

c) Az ilyen jellegű nyugdíjazás általános és különös feltételeinek igazolását követően a kifizetendő nyugdíj összegének magasabbnak kell lennie az öregségi nyugdíj azon legkisebb összegénél, amely az érintett személyt családi állapota alapján 65. életéve betöltésekor megilletné. Ellenkező esetben az előrehozott öregségi nyugdíj nem vehető igénybe.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

9 BT háztartási alkalmazottként a munkavállalók e csoportjának fenntartott, különleges spanyol szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozott (a továbbiakban: különleges rendszer). A BT 14 054 napon keresztül fizetett járulékot e rendszerbe, 166 nap kivételével.

10 2016. december 12-én azt kérte az INSS-től, hogy az LGSS 208. cikke alapján 2017. január 4-től, a 63. életévének betöltésétől kezdődően részesítse előrehozott öregségi nyugdíjban.

11 A BT panasza alapján hozott határozattal helybenhagyott 2016. december 19-i határozatával az INSS azzal az indokkal utasította el az említett kérelmet, hogy BT nem tesz eleget a törvény 208. cikke (1) bekezdésének c) pontjában az előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultságra vonatkozóan előírt feltételnek, mivel a nyugdíja összege alacsonyabb lenne a nyugdíjminimum azon összegénél, amely a családi állapota alapján 65. életéve betöltésekor megilletné.

12 A Juzgado de lo Social nº 10 de Barcelona (barcelonai 10. sz. szociális és munkaügyi bíróság, Spanyolország) helyt adott a BT által e határozatokkal szemben benyújtott keresetnek. E bíróság úgy ítélte meg, hogy az LGSS említett rendelkezése a 79/7 irányelvvel ellentétes, nőkkel szembeni közvetett hátrányos megkülönböztetést tartalmaz, mivel a nők a háztartási alkalmazottak ágazatában többségben vannak, és az ezen ágazatba tartozó munkavállaló, még ha 44 és fél évig fizetett is a különleges rendszerbe, nem jogosult olyan összegű nyugdíjra, amely lehetővé tenné számára, hogy 63 évesen előrehozott öregségi nyugdíjat igényeljen és abban részesüljön.

13 Az INSS fellebbezést terjesztett elő ezen ítélettel szemben a kérdést előterjesztő bírósághoz, a Tribunal Superior de Justicia de Cataluñához (Katalónia felsőbírósága, Spanyolország). E bíróság szerint a különleges rendszer járulékalapja eredetileg alacsonyabb volt, mint a spanyol általános szociális biztonsági rendszerbe fizetett járulékok alapja. Következésképpen a különleges rendszer tagjainak nyugdíja szintén alacsonyabb volt az általános rendszerben biztosítottak nyugdíjánál. A különleges rendszer járulékalapja mindazonáltal fokozatosan igazodott az általános rendszerbe fizetendő járulékok alapjához, attól kezdve, hogy az előbbi rendszert a 2012-es év során beolvasztották az utóbbiba.

14 A kérdést előterjesztő bíróság szerint az LGSS 208. cikke (1) bekezdésének c) pontja az általános szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozó valamennyi munkavállalóra alkalmazandó. Ez a rendelkezés azáltal, hogy kizárja az előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultság köréből azokat a biztosítottakat, akik önkéntesen döntenek az előrehozott nyugdíjba vonulás mellett, de akik esetében az előrehozott nyugdíj összege nem éri el azt a jogszabály szerinti minimális nyugdíjösszeget, amelyre 65 éves korukban jogosultak lennének, elkerüli azt, hogy a nemzeti költségvetés számára terhet jelentő nyugdíj-kiegészítést ki kelljen fizetni számukra. Ezenkívül megfelel az Európai Uniónak a nyugdíjakkal kapcsolatos, a munkaviszonyban töltött és a nyugdíjban töltött idő közötti fenntartható egyensúly megteremtésére irányuló célkitűzéseinek. E tekintetben összeegyeztethetetlen lenne a nyugdíjkorhatár emelésére és aktív kereső időszak meghosszabbításának ösztönzésére irányuló, az Unió által támogatott tendenciával, ha a munkavállaló a nyugdíjkorhatár elérésekor a nyugdíj-kiegészítésnek köszönhetően nyugdíjának csökkentése nélkül önkéntesen nyugdíjba vonulhatna. A kérdést előterjesztő bíróság egyébiránt hangsúlyozza, hogy az említett rendelkezésben foglalthoz hasonló feltétel nem áll fenn, ha az előrehozott nyugdíjazás a munkavállalónak fel nem róható okhoz – például a vállalat átszervezéséhez – kapcsolódik, és ebből következően az LGSS 207. cikkének hatálya alá tartozik.

15 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a hivatalos statisztikák szerint a különleges rendszerben biztosított háztartási alkalmazottak 89%-a nő. Mindazonáltal e bíróság szerint annak vizsgálata érdekében, hogy e törvény 208. cikke (1) bekezdésének c) pontja a női munkavállalókkal szembeni közvetett hátrányos megkülönböztetést eredményez-e, az általános szociális biztonsági rendszer valamennyi biztosítottját figyelembe kell venni, akik mind e rendelkezés hatálya alá tartoznak. A

különleges rendszerben biztosítottak mellett így tehát azokat a nőket is figyelembe kell venni, akik más okból, például házasság, gyermekek vagy részmunkaidős foglalkoztatás miatt alacsonyabb összegben és rövidebb ideig fizettek járulékot.

16 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a Ministerio de inclusión, Seguridad Social y Migraciones (integrációügyi, szociális biztonsági és migrációügyi minisztérium, Spanyolország) által benyújtott statisztikákból kitűnik, hogy a nyugdíjas férfiakhoz képest a nyugdíjas nők nagyobb százalékban részesülnek a jogszabály szerinti minimális nyugdíjösszegre irányuló nyugdíj-kiegészítésben, ami arra utal, hogy több nőt, mint férfit érint hátrányosan az említett törvény 208. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt rendelkezés, amely az önkéntesen előrehozott öregségi nyugdíj mellett döntő munkavállaló előrehozott öregségi nyugdíjban való részesülését attól a feltételtől teszi függővé, hogy saját járulékfizetése alapján, ilyen nyugdíj-kiegészítés nélkül igényelheti-e a jogszabályban meghatározott nyugdíjminimumot. A kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy 2018-ban 422 112 férfi kapott nyugdíj-kiegészítést, ami a férfiak nyugdíjának 15,23%-át tette ki, ezzel szemben 468 822 nő részesült nyugdíj-kiegészítésben, ami a nők nyugdíjának 31,45%-át tette ki.

17 E körülmények között a Tribunal Superior de Justicia de Cataluña (Katalónia felsőbírósága) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Ellentétes-e a közösségi joggal az olyan nemzeti szabályozás, mint [az LGSS] 208. cikke [(1) bekezdésének] c) pontja, amely az általános rendszerbe tartozó összes biztosított számára előírja, hogy ahhoz, hogy saját döntése alapján előrehozott öregségi nyugdíj megállapítását kérhesse, a kifizetendő nyugdíjnak – amelyet a minimumösszegre történő kiegészítés nélkül az általános rendszer szerint számolnak ki – legalább a nyugdíjminimum összegével kell megegyeznie; tekintve, hogy ez közvetett hátrányos megkülönböztetést jelent az általános rendszerben biztosított nőkre nézve, mivel jóval nagyobb arányban alkalmazzák nőkkel, mint férfiakkal szemben?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

18 Az előterjesztő bíróság kérdése lényegében arra irányul, hogy a 79/7 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az általános szociális biztonsági rendszerben biztosított munkavállaló önkéntes előrehozott nyugdíjba vonulása esetén a biztosított előrehozott öregségi nyugdíjhoz való jogát ahhoz a feltételhez köti, hogy az előrehozott öregségi nyugdíj összegének legalább annak a minimális nyugdíjösszegnek kell megfelelnie, amelyre a munkavállaló 65 éves korában jogosult lenne.

19 Meg kell állapítani, hogy az LGSS 208. cikke (1) bekezdésének c) pontja az érintett kérelmére előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételeként azt írja elő, hogy a kifizetendő nyugdíj összege magasabb legyen, mint az érintettre a 65. életévének betöltésekor alkalmazandó nyugdíjminimum összege. Ez a követelmény az előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultságnak a 208. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontjában említett egyéb feltételeit egészíti ki, amelyek szerint az érintett betöltötte az öregségi nyugdíjra való jogosultság tekintetében e törvényben meghatározott korhatárnál legfeljebb két évvel alacsonyabb életkort, és legalább 35 év tényleges járulékfizetési időszakot igazolt.

20 Márpedig a Bíróságnak már alkalma nyílt kimondani, hogy főszabály szerint nem ellentétes az uniós joggal, különösen a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL 2004. L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.) az olyan nemzeti szabályozás, mint az LGSS 208. cikke (1) bekezdésének c) pontjában foglalt rendelkezés, amelynek értelmében az előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultságot meg kell tagadni, ha a kérelmező számára ilyen jogcímen fizetendő

nyugdíj összege nem éri el a nyugdíjminimum azon összegét, amelyre a törvényben előírt nyugdíjkorhatár elérésekor jogosult lenne (lásd ebben az értelemben: 2019. december 5-i Bocero Torrico és Bode ítélet, C-398/18 és C-428/18, EU:C:2019:1050, 25–27. pont).

21 Ugyanakkor meg kell vizsgálni, hogy az alapügyben a nemzeti jogalkotó ilyen döntése megfelel-e a 79/7 irányelvnek (lásd analógia útján: 2015. április 14-i Cachaldora Fernández ítélet, C-527/13, EU:C:2015:215, 26. pont).

22 E tekintetben ezen irányelvnek a 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának harmadik francia bekezdésével összefüggésben értelmezett 4. cikke (1) bekezdésének első francia bekezdése tiltja a nemen alapuló bármiféle hátrányos megkülönböztetést, különösen az idős kor kockázatai ellen védelmet nyújtó, törvényileg szabályozott rendszerekhez való hozzáférés feltételeit illetően (2018. június 26-i MB ítélet [Nemváltoztatás és öregségi nyugdíj], C-451/16, EU:C:2018:492, 32. pont). Nem vitatott, hogy az alapügyben tárgyalt, előrehozott öregségi nyugdíjra vonatkozó rendszer e rendszerek részét képezi.

23 Rögtön meg kell állapítani, hogy az olyan nemzeti jogszabály, mint amilyen az alapügyben szerepel, nem tartalmaz közvetlenül nemen alapuló hátrányos megkülönböztetést, mivel különbségtétel nélkül alkalmazandó a férfi és a női munkavállalókra.

24 Ami azt a kérdést illeti, hogy egy ilyen szabályozás nem tartalmaz-e közvetett hátrányos megkülönböztetést, emlékeztetni kell arra, hogy ezt a fogalmat a 79/7 irányelv összefüggésében is ugyanúgy kell értelmezni, mint a 2006/54 irányelv összefüggésében (2019. május 8-i Villar Láiz ítélet, C-161/18, EU:C:2019:382, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Márpedig ez utóbbi irányelv 2. cikke (1) bekezdésének b) pontjából az derül ki, hogy nemen alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az az eset, ha egy látszólag semleges rendelkezés, feltétel vagy gyakorlat az egyik nemhez tartozó személyeket a másik nemhez tartozó személyekhez képest különösen hátrányosan érint, kivéve ha ez a rendelkezés, feltétel vagy gyakorlat jogszerű céllal objektív módon igazolható, továbbá e cél megvalósításának eszközei megfelelőek és szükségesek.

25 E különös hátrány fennállása többek között akkor állapítható meg, ha bebizonyosodik, hogy egy olyan szabályozás, mint amely az alapeljárás tárgyát képezi, az egyik nemhez tartozó személyeket jelentősen nagyobb arányban érinti negatívan, mint a másik nemhez tartozó személyeket. A nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az alapügyben ez az eset áll-e fenn (lásd különösen: 2019. május 8-i Villar Láiz ítélet, C-161/18, EU:C:2019:382, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 Abban az esetben, ha – mint a jelen ügyben is – a nemzeti bíróság statisztikai adatokkal rendelkezik, a Bíróság kimondta egyrészt, hogy a nemzeti bíróságnak minden olyan munkavállalót figyelembe kell vennie, akire az eltérő bánásmódot eredményező nemzeti szabályozás hatálya kiterjed, másrészt pedig hogy az összehasonlítás legjobb módszere az, ha összevetik egymással azon munkavállalók arányát, akiket a szabályozás hatálya alá tartozó női munkaerő körében az állítólagos eltérő bánásmód érint, illetve nem érint, másfelől pedig ugyanezen arányokat a vonatkozó férfi munkaerő körében (lásd ebben az értelemben: 2020. szeptember 24-i YS [Vezető állású munkavállalók foglalkoztatói nyugdíja] ítélet, C-223/19, EU:C:2020:753, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

27 A nemzeti bíróságnak e tekintetben azt kell megítélnie, hogy a hozzá benyújtott statisztikai adatok mennyire megbízhatóak és figyelembe vehetők, és nem csupán véletlenszerű vagy konjunkturális jelenségeket tükröznek-e, illetve hogy kellően szignifikánsnak minősülnek-e (2020. szeptember 24-i YS [Vezető állású munkavállalók foglalkoztatói nyugdíja] ítélet, C-223/19, EU:C:2020:753, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

28 A jelen ügyben először is – amint azt a kérdést előterjesztő bíróság javasolja – nem csupán a különleges rendszer hatály alá tartozó biztosítottakat kell figyelembe venni, hanem a különleges rendszer biztosítottjaira is kiterjesztett spanyol általános szociális biztonsági rendszernek a hatálya alá tartozó valamennyi munkavállalót is. Az alapügyben tárgyalt szabályozás ugyanis az említett általános rendszer valamennyi tagjára alkalmazandó.

29 Másodszor, amint arra a kérdést előterjesztő bíróság is rámutat, az általános szociális biztonsági rendszer azon biztosítottjainak aránya, akiket az LGSS 208. cikke (1) bekezdésének c) pontja hátrányosan érint, hitelesen megállapítható, ha az e rendszer hatálya alá tartozó nyugdíjasok teljes számához képest figyelembe vesszük azon nyugdíjasok számát, akik a jogszabályban meghatározott nyugdíjminimum összegére irányuló nyugdíj-kiegészítésben részesülnek. A nyugdíj-kiegészítésben részesülő személyek esetében utasították el ugyanis az említett rendelkezés alapján az előrehozott öregségi nyugdíj iránti kérelmet azért, mert a kérelem benyújtásának időpontjában kifizetendő nyugdíj összege alacsonyabb lett volna a jogszabályban meghatározott nyugdíjminimumnál. Ezzel szemben ha csak azokat a személyeket vennénk figyelembe, akiknek az előrehozott öregségi nyugdíj iránti kérelmét e törvény 208. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján ténylegesen elutasították – ahogyan ezt az INSS és a spanyol kormány írásbeli észrevételeiben javasolja –, az nem feltétlenül mutatná a rendelkezéssel érintett személyek számát, mivel nincs kizárva, hogy közülük sokan nem nyújtottak be ilyen kérelmet.

30 Harmadszor azonban annak meghatározása szempontjából, hogy a jelen ügyben az LGSS 208. cikke (1) bekezdésének c) pontja önmagában véve megvalósít-e a 79/7 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésével ellentétes közvetett hátrányos megkülönböztetést, azokat a személyeket kell figyelembe venni, akiktől kizárólag e 208. cikk (1) bekezdésének c) pontja alapján tagadták volna meg az előrehozott öregségi nyugdíjat, és nem kell figyelembe venni azokat, akik az e rendelkezésben előírt feltételt leszámítva nem felelnek meg az ilyen nyugdíjra való jogosultság életkorra vagy járulékfizetési időre vonatkozó, az említett 208. cikk a) és b) pontjában foglalt feltételeinek. Így tehát – amint azt az INSS és a spanyol kormány írásbeli észrevételeiben is megemlíti – az ilyen közvetett hátrányos megkülönböztetés fennállására vagy annak hiányára mutathat rá az, ha az adott évben nyugdíjba vonulók teljes létszámához viszonyítva vesszük figyelembe az ugyanabban az évben az LGSS 208. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírt feltételnek megfelelő, azaz több mint 35 éven keresztül járulékot fizető és nyugdíj-kiegészítésben részesülő újonnan nyugdíjazottak számát.

31 A fenti megfontolásokból az következik, hogy az alapügy esetében ha a kérdést előterjesztő bíróság elé terjesztett statisztikák nyilvánvalóvá tennék azt a tényt, hogy az általános szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozó, frissen nyugdíjba vonult nők közül azok aránya, akik több mint 35 éven át fizettek járulékot és nyugdíj-kiegészítésben részesülnek, jóval magasabb, mint az ugyanezen rendszer hatálya alá tartozó, frissen nyugdíjba vonult férfiak esetében megállapított arány, azt kellene megállapítani, hogy az LGSS 208. cikk (1) bekezdésének c) pontja a 79/7 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésével ellentétes, nemen alapuló közvetett hátrányos megkülönböztetést valósít meg, kivéve ha a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetéstől független, objektív okokkal igazolható (lásd analógia útján: 2019. május 8-i Villar Láiz ítélet, C-161/18, EU:C:2019:382, 47. pont).

32 Az alapügyben tárgyalt szabályozás többek között akkor lenne igazolható, ha a kérdést előterjesztő bíróság arra a megállapításra jutna, hogy a szabályozás jogszerű szociálpolitikai célt szolgál, e cél elérésére alkalmas és ahhoz szükséges, hozzátéve, hogy csak akkor lehet a hivatkozott cél biztosítására alkalmasnak tekinteni, ha valóban megfelel a cél elérésére irányuló törekvésnek, továbbá ha koherens és szisztematikus módon hajtják végre (lásd ebben az értelemben: 2020. szeptember 24-i YS [Vezető állású munkavállalók foglalkoztatói nyugdíja] ítélet, C-223/19, EU:C:2020:753, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

33 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy a tagállamok a szociál- és foglalkoztatáspolitikájuk célkitűzéseinek megvalósítására alkalmas intézkedések megválasztásában széles mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek (2020. szeptember 24-i YS [Vezető állású munkavállalók foglalkoztatói nyugdíja] ítélet, C-223/19, EU:C:2020:753, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság ismerteti, hogy a spanyol jogalkotó az LGSS 208. cikke (1) bekezdésének c) pontját a spanyol jogra tekintettel fogadta el, amelynek értelmében senki sem részesülhet az évente meghatározott, létminimumnak minősülő nyugdíjminimum összegénél alacsonyabb nyugdíjban, ami bizonyos esetekben az említett törvény 59. cikkének megfelelő nyugdíjkiegészítés folyósítását vonja maga után. Márpedig az alapügyben tárgyalt szabályozás azzal a hatással jár, hogy bizonyos számú olyan munkavállaló esetében, akik önkéntesen döntenek az előrehozott nyugdíjba vonulás mellett, és ezen a jogcímen előrehozott öregségi nyugdíjban kívánnak részesülni, azzal az indokkal utasítják el a kérelmet, hogy az előrehozott öregségi nyugdíj összege alacsonyabb lenne a nyugdíjminimum összegénél, és emiatt az alkalmazandó nemzeti jog alapján nyugdíjkiegészítésre vonatkozó jogosultságot ad az érintett munkavállaló számára.

35 E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság kimondta egyrészt, hogy a szociális minimummal egyező jövedelem biztosítása a tagállamok szociálpolitikájának szerves részét képezi, másrészt pedig hogy az elégtelen összegű nyugdíj esetén a létminimum biztosítására irányuló kiegészítő pótlék folyósítása nemen alapuló hátrányos megkülönböztetéstől független, jogszerű szociálpolitikai célnak minősül (lásd ebben az értelemben: 2011. október 20-i Brachner ítélet, C-123/10, EU:C:2011:675, 89–91. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

36 Az alapügyben szereplő nemzeti szabályozás igazolásával kapcsolatban az INSS és a spanyol kormány írásbeli észrevételeiben arra hivatkozik, hogy az LGSS 208. cikke (1) bekezdésének c) pontja azáltal, hogy az előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultságból kizárja azokat a személyeket, akik az előrehozott nyugdíjba vonulás mellett döntenek, de e nyugdíj összegére tekintettel az államot terhelő nyugdíj-kiegészítésre lennének jogosultak, a spanyol szociális biztonsági rendszer működőképességének fenntartására, valamint a munkaviszonyban és a nyugdíjban töltött idő közötti fenntartható egyensúly megteremtésére irányul, mivel az előrehozott öregségi nyugdíjhoz való korlátozás nélküli jogosultság komoly következményekkel járna a rendszer finanszírozására nézve.

37 Ebben az összefüggésben mind az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból, mind pedig az INSS és a spanyol kormány írásbeli észrevételeiből az állapítható meg, hogy az alapügyben szereplő nemzeti szabályozás említett célkitűzései megfelelnek „A megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé” című, 2010. július 7-i bizottsági zöld könyvben (COM(2010) 365 végleges), valamint „A megfelelő, biztonságos és fenntartható európai nyugdíjak menetrendje” című, 2012. február 16-i bizottsági fehér könyvben (COM(2012) 55 final) hivatkozott uniós céloknak, amelyek a nyugdíjrendszerek megfelelőségének és működőképességének biztosítása érdekében – a várható élettartam növekedésére is figyelemmel – a munkaviszonyban és a nyugdíjban töltött idő közötti fenntartható egyensúly megteremtésére irányulnak.

38 Márpedig a Bíróságnak már alkalma nyílt kimondani, hogy bár az egyik nem hátrányos megkülönböztetése nem igazolható költségvetési megfontolásokkal, az öregségi nyugellátások fenntartható finanszírozásának biztosítására irányuló célok azonban a tagállamok széles mérlegelési mozgásterére tekintettel nemen alapuló hátrányos megkülönböztetéstől független, jogszerű szociálpolitikai céloknak tekinthetők (lásd ebben az értelemben: 2020. szeptember 24-i YS [Vezető állású munkavállalók foglalkoztatói nyugdíja] ítélet, C-223/19, EU:C:2020:753, 60. és 61. pont).

39 Ebből az következik, hogy az INSS és a spanyol kormány által hivatkozott célok főszabály szerint alkalmasak az LGSS 208. cikke (1) bekezdése c) pontjának alkalmazásából közvetetten eredő, női munkavállalókkal szembeni esetleges eltérő bánásmód igazolására.

40 Az ilyen nemzeti szabályozás alkalmasnak tűnik az említett célok megvalósítására. Azon személyeknek az előrehozott öregségi nyugdíjra való jogosultságból való kizárása ugyanis, akik önként előrehozott nyugdíjba kívánnak vonulni, de az előrehozott öregségi nyugdíj összege alapján nyugdíj-kiegészítésre lennének jogosultak, a spanyol szociális biztonsági rendszer finanszírozásának biztosítására és e személyek munkával töltött életszakaszának meghosszabbítására irányul. Amint az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hasonló kizárás hiányában az érintett személyek azon joga,

hogy nyugdíj-kiegészítéssel járó előrehozott öregségi nyugdíjban részesüljenek, káros hatással lenne e célok megvalósítására, mivel azt is lehetővé tenné, hogy az említett személyek az előrehozott nyugdíjukat igénybe véve rövidebb ideig dolgozzanak anélkül, hogy a leendő nyugdíjuk összegének csökkenésével szembesülniük kellene.

41 Meg kell továbbá állapítani, hogy az alapügyben szereplő nemzeti szabályozást koherens és szisztematikus módon hajtják végre, mivel az a spanyol általános szociális biztonsági rendszerben biztosított valamennyi munkavállalóra vonatkozik.

42 Úgy tűnik továbbá, hogy ez a nemzeti szabályozás nem von maga után olyan intézkedéseket, amelyek túllépnék a kitűzött célok eléréséhez szükséges mértéket. Az ilyen szabályozás ugyanis csak azoktól vonja meg az öregségi nyugdíjra való jogosultságot, akik önkéntes alapon előrehozott nyugdíjba kívánnak vonulni, de a nyugdíj összege terhet jelentene a nemzeti társadalombiztosítási rendszer számára, mivel nyugdíj-kiegészítést kellene folyósítani számukra. A Bíróság elé terjesztett iratokból továbbá kitűnik, hogy hasonló kizárás csak abban az esetben alkalmazható, ha a munkavállaló előrehozott nyugdíjazására a munkavállaló szándékos döntése következtében, nem pedig neki fel nem róható ok miatt, például vállalat átszervezése során kerül sor. A nemzeti jogalkotó végeredményben – amint azt a Bizottság az írásbeli észrevételeiben jelezte – nem hozhatott volna ettől eltérő jogalkotói döntést, amely az előrehozott öregségi nyugdíjak esetében kivételt képezne a nyugdíjminimum összegének biztosítására vonatkozó garancia alól, anélkül hogy ne sértené az e garanciával elérni kívánt, a jelen ítélet 35. pontjában említett szociálpolitikai célkitűzést.

43 A fenti megfontolásokra tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 79/7 irányelv 4. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az általános szociális biztonsági rendszerben biztosított munkavállaló önkéntes előrehozott nyugdíjba vonulása esetén a biztosított előrehozott öregségi nyugdíjhoz való jogát ahhoz a feltételhez köti, hogy az előrehozott öregségi nyugdíj összegének legalább a nyugdíjminimum azon összegének kell megfelelnie, amelyre a munkavállaló 65 éves korában jogosult lenne, még abban az esetben sem, ha – amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia – az említett szabályozás a női munkavállalókat a férfi munkavállalókhoz képest különösen hátrányosan érinti, de csak amennyiben ez a következmény nemen alapuló hátrányos megkülönböztetéstől független, jogszerű szociálpolitikai célokkal igazolható.

A költségekről

44 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nyolcadik tanács) a következőképpen határozott:

A férfiak és a nők közötti egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról szóló, 1978. december 19-i 79/7/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely az általános szociális biztonsági rendszerben biztosított munkavállaló önkéntes előrehozott nyugdíjba vonulása esetén a biztosított előrehozott öregségi nyugdíjhoz való jogát ahhoz a feltételhez köti, hogy az előrehozott öregségi nyugdíj összegének legalább a nyugdíjminimum azon összegének kell megfelelnie, amelyre a munkavállaló 65 éves korában jogosult lenne, még abban az esetben sem, ha – amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia – az említett szabályozás a női munkavállalókat a férfi munkavállalókhoz képest különösen hátrányosan érinti, de csak amennyiben ez a következmény nemen alapuló hátrányos megkülönböztetéstől független, jogszerű szociálpolitikai célokkal igazolható.

Aláírások